

O. N. 6.

DOKŁADNIE ODCZYTAĆ!

PRZECHOWAĆ!

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU GŁÓWNEGO ORGANIZACYI NARODOWEJ

ORGANIZACYA NARODOWA

ZARZĄD DO 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 1909

OBYWATELI 6-^{GO} OKRĘGU

W. J. 1909 S. 1909 (1909)

MIASTA ŁWOWA

W ROKU 1909.

O. N. 6.

Dokładnie odczytać!

Przechować!

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU GŁÓWNEGO ORGANIZACYI NARODOWEJ
OBYWATELI 6-go OKRĘGU MIASTA LWOWA

ZA CZAS OD 1. STYCZNIA DO 31. GRUDNIA 1909.

(z poglądem ogólnym na działalność od założenia O. N. 6.
t. j. od 8. czerwca 1907).

Kolekcja
Emila Kornasia

WE LWOWIE

NAKŁADEM ORGANIZACYI NARODOWEJOBYWATELI 6-go OKRĘGU.
ODBITO W Drukarni „POLONIA” POD ZARZĄDEM JÓZEFA RACZYŃSKIEGO.
1910.

CN KEK 316914

Wpisano do Księgi Akcesji

D1 34 2012 / CN
Akce.nr.....

Sprawozdanie z działalności Organizacji tego rodzaju musi być niedokładne.

Organiz. Narod. jest szkołą obywatelskich obowiązków i kursem powtarzającym obowiązków narodowych. Działa ona w tych dwóch kierunkach. To jest jej program działania najogólniej określony.

Sposoby jej działania są: techniczne, zapomocą zebrań mniejszych i większych, więc pogadanek obywatelskich, konferencji obywatelskich w sprawach ważniejszych, zgromadzeń i dużych wieców. Dalej obznajamianie obywateli zapomocą wiadomości pisemnych o poszczególnych sprawach, o sposobie ich pojmowania, o środkach taktycznych, jakimi posługiwać się należy w życiu publicznem, o stosunku Organiz. Narod. do grup, stronnictw, innych narodowości i t. p. Wreszcie ważnym środkiem technicznym działania są wykłady, odczyty i omawianie tematów specjalnych. Drugim środkiem działania jest agitacja słowem, ciągła i konsekwentna, w kierunku wyrobienia poczucia narodowego i obywatelskiego u każdej jednostki polskiej okręgu. Jest to nieuchwytny zakres działania, niedający się ująć w pewną receptę. Organizacje nasze narodowe są nowością, więc i nasza Organiz. Narod. nie miała wzorów do naśladowania. Po próbach początkowych doszliśmy już do pewnych doświadczeń, jak tę robotę prowadzić należy. Każdy nasz członek jest siewcą i propagatorem programu organizacyjnego.

Nasza Organiz. Narod. powstała 8-go czerwca 1907 r. po doświadczeniu z wyborów parlamentarnych. Społeczność polska Lwowa przekonała się wówczas, że jest mało zwartą, mało karną, że na ogół jej poczucie obywatelskie jest słabe, że to

zbiór luźnych jednostek, a nie spoista całość. Obywatelstwo polskie 6-go okręgu może z zadowoleniem sobie powiedzieć, że skorzystało z dotkliwych doświadczeń owej chwili.

A z owej chwili wyborów parlamentarnych w r. 1907 przypominajmy sobie ciągle, że brak poczucia obywatelskiego i bardzo luźna karność narodowa pozwoliła na oddanie mandatów z trzech okręgów w ręce posłów, którzy we Wiedniu nie wstąpili dotąd do szeregów jednolitego zastępstwa kraju — lecz ku szkodzie a wstydowi kraju i jego stolicy wstąpili do klubu parlamentarnego niemieckiego lub wiodą nędzny żywot umizgów między klubem socjalistów a klubem ukraińskim (Breiter). Trzej posłowie polskiego miasta Lwowa poszli w szeregi naszych wrogów.

Po owych wyborach powiedzieliśmy sobie, że stworzenie siły zbiorowej, osłabienie woli jednostki na rzecz woli ogólnej, wyrobienie posłuchu dla interesu narodowego — to będzie cel naszego zorganizowania obywatelskiego.

Powiedzieliśmy sobie wówczas, że powoli, ale wytrwale będziemy dążyć do tego celu. Powiedzieliśmy sobie, że na to hasło jedni przyjdą sami. Obojętnym należy pomóc do wstąpienia do szeregu. Narodowo i obywatelsko zaniedbanych trzeba wepchnąć do szeregu. W szeregu Organiz. Narod. z czasem muszą się znaleźć wszyscy Polacy płci obojga — cała społeczność polska okręgu. Wszyscy znajdą się w szeregach Organiz. Narod. bez względu na przynależność wyznaniową, partyjną, grupową itp. **Przynależność do Narodu Polskiego jest podstawą przynależności do Organiz. Narod.**

*Z natury Organiz. Narod. wynika, że szeregując cały żywioł polski danego okręgu, musi mieć w swych szeregach przedstawicieli w wszystkich stronnictwach politycznych, w wszystkich grupach społecznych, w wszystkich wyznaniach. A co do stronnictw politycznych nawiasem wspomnijmy, że bardzo poważną część obywateli nie należy do żadnego ze stronnictw.

Wszelkie kolizye, odnoszące się do stronnictw politycznych, są w Organ. Narod. wykluczone, bo każdą sprawę rozważamy

ze stanowiska interesu narodowego, a nie ze stanowiska interesu stronnictw politycznych.

Ponieważ nasze życie publiczne jest często przeładowane nie zdrową walką stronnictw politycznych i dzienników partyjnych, walczących nieraz naganną bronią, więc nie umiano początkowo pojąć, ażeby można było stworzyć Organ. Narod. po za wpływami stronnictw politycznych.

Nasza Organiz. Narod. 6. jest wolną od tych wpływów. Gdy one chcą się wcisnąć, umie temu zapobiedz. W tem tkwi jej siła narodowa i obywatelska, w tem źródło jej trwałego rozrostu.

W życiu codziennem naszej Organiz. Narod. napotykamy na trudności natury taktycznej, które dotąd udawało się nam zwalczać skutecznie. Z natury Organiz. Narod. wynika, że poszczególny obywatel powinien mieć sposobność zapoznać się z każdą donioślejszą sprawą publiczną czy narodową. W tym celu owe liczne zebrania mniejsze i większe. Na nich dyskusya objaśnia obywatela o faktycznym stanie rzeczy i daje mu możność przypatrzenia się sprawie z różnych stron, a nie tylko pod kątem widzenia jakiejś grupy czy stronnictwa. W naszym życiu jest zwyczajem grup i stronnictw bezwzględnie i bezwarunkowo pochwalać każdy krok członka należącego do pewnej grupy czy stronnictwa przez jego grupę czy stronnictwo. Niech ten krok będzie obywatelsko czy nawet narodowo szkodliwy, grupa czy stronnictwo uważa za obowiązek solidarności grupowej czy partyjnej bronić jednostki swojej, choćby ta dopuściła się nawet zbrodni obywatelskiej czy narodowej. **To jest właśnie owa fatalna metoda naszych grup i stronnictw niektórych, które solidarność grupową czy partyjną stawiają ponad solidarność obywatelską, a nawet ponad solidarność narodową.**

A szkołą, która ma tępić ten chwast społeczeństwa są właśnie organizacje narodowe.

Bo przecież aż do tego dochodzi w naszym życiu publicznem, że gdy jakaś grupa, stronnictwo czy dziennik partyjny wystąpi z projektem narodowo bezwarunkowo pożytecznym, inne grupy, stronnictwa czy dzienniki partyjne zwalczają ten bezwarunkowo pożyteczny projekt tylko dlatego, bo twórcą projektu jest przeciwnik grupowy czy partyjny.

Zadaniem Organiz. Narod. jest miarkować wybujałe egoistyczne zapędy partyjne czy grupowe, łagodzić ostrzebroni grup czy stronnictw i tak działać łagodząco i kojąco, by je skłaniać do uznania obowiązku interesu narodowego jako górującego ponad wszystkie inne względy.

Organiz. Narod. nasza stosując się do swych zadań powyżej określonych, pragnie wszechstronną dyskusją niezaciemnioną żadnymi względami partyjnymi dać każdemu obywatelowi możność poznania spraw publicznych i wyrobienia sobie o nich zdania. Wówczas zbiorowy obywatel dojdzie powoli do tego wykształcenia w sprawach publicznych, jakiemu społecznie i narodowo jest niezbędne.

Zdawałoby się, że tę metodę działania Organiz. Narod. 6. należy uznać i zatwierdzić bezwarunkowo. A przecież i wśród nas odzywały się głosy, że są sprawy publiczne czy narodowe, o których Organiz. Narod. nie powinna u siebie dopuścić dyskusyi. Mianowicie mówiono, że gdy jakaś sprawa lub jednostka jest orędowna czy protegowana przez grupę czy stronnictwo, winna Organiz. Narod. u siebie zapobiegać dyskusyi o owej sprawie czy jednostce. Inaczej mówiąc, należy niedopuszczać, by obywatel wyrabiał zdanie o wszystkich sprawach i wypadkach publicznych.

A przecież najwyższą instancją w życiu miasta jest obywatelstwo miasta. Ono powinno sprawy poszczególne rozważać dokładnie a bezpośrednio i mieć o nich zdanie wyrobione.

Więc trudne i mozolne zadanie Organiz. Narod. 6. jako szkoły obywatelskiej jest często jeszcze utrudnione tem, że w szkole tej należy ścieśnić program — że należy niejednokrotnie obywatelowi wzbronić swobodnej i wszechstronnej dyskusyi, należy mu wmówić, że to do niego nie należy.

Lecz musimy stwierdzić, że te głosy żądające ograniczeń kierunków myślenia obywatela nie są zbyt liczne. Bardzo przeważny głos obywatelski i w pośrodku i z zewnątrz okręgu uznaje, że nasza metoda postępowania dotąd była celową, że Organiz. Narod. 6. korzystnie oddziaływa na życie obywatelskie i narodowe okręgu, że działalność jej jest pożyteczną.

Więc mamy dorobek.

Mamy dorobek w niedającym się zresztą ująć w cyfry podniesieniu poczucia obywatelskiego. Siew ciągły zdrowego ziarna obywatelskiego i narodowego nie mógł w trzech latach wydać plonów wielkich i obfitych. Lecz po tych trzech latach wytrwałej roboty Organiz. Narod. 6. widać wśród obywatelstwa okręgu żywsze zainteresowanie się sprawą publiczną, zwracanie uwagi na poszczególne objawy życia publicznego i próby krytycznego ich oceniania, wrażliwość na etykę życia publicznego i t. p. Wogóle da się spostrzegać pocieszający fakt, że obywatel interesuje się publiczną sprawą, że obywatel polski okręgu odczuwa istnienie owych niewidzialnych nici, które go wiążą z sąsiadem Polakiem, jako współszeregowcem, we wielkiej trosce i wielkiej walce o byt i przyszłość Narodu.

Gdy każdy z nas dokładnie pod tym względem wypowiada się przed sobą i porówna swoje pojęcia i uczucia obywatelskie obecne z temi z przed lat kilku wstecz, przekona się, że zyskał.

A ten zysk jego — to dorobek duchowy zorganizowania naszego narodowego i obywatelskiego. To wynik ciągłej agitacji słownej, porozumiewania się wzajemnego, wymiany zdań, utarczek słownych w dobrze pojętem znaczeniu, gromadzenia się i skupiania zawsze pod tem samem hasłem obywatelskiego wyrobienia się, a narodowego tężenia

To dorobek duchowy.

Przejdźmy do dorobków namacalnych, do środków działania technicznych.

Przed rokiem, gdy Zarząd Organiz. Narod. 6. składał sprawozdanie za rok 1908, mieliśmy członków do 400.

Obecnie mamy członków przeszło 800.

Z tego Polaków: 560,

a Polek: 242.

Ilość członków jest ciągle zmienna z powodu wysiedleń i przybytku nowych.

Wedle zawodów mamy:

Przemysłowców, kupców i rzemieślników 129

Inteligencji i zawodów wolnych . . . 65

Inteligencji urzędniczej 150

Nauczycieli	45
Młodzieży akademickiej	57
Podurzędników i służby urzędowej	64
Właścicieli realności	46
Dziewcząt polskich służbowych	83
Robotników	34
Polki bez zawodu	124.

Co do ilościowego dalszego formowania się naszej organizacyi zauważamy, że robota skupienia nowych członków jest powolną, stopniową. Na wstępie wspomnieliśmy, że chociaż dzisiaj w okręgu naszym powszechnie uznają pożytek i doniosłość Organiz. Narod. 6., to jednak wstępowanie do szeregu zależnem jest głównie od siły inicjatywy własnej.

To robota lat.

W okręgu naszym liczymy około 15.000 mieszkańców. Odliczywszy Rusinów (około 2.000), zorganizowanych socjalistów (około 500) i inne żywioły niepolskie (około 2.500), zostaje Polaków i Polek około 10.000. Z tego osób ponad lat 18 około 6.000. Przyjmując roczny przybytek w przyszłości na 500 osób, możemy do lat 10 zszeregować w Organiz. Narod. 6. cały żywioł polski okręgu.

Podstawą skuteczną roboty społecznej tego rodzaju jest dobry system dziesiętniczy. To podstawa fundamentalna tej roboty. Dobry, chętny, narodowo uświadomiony dziesiętnik jest tym bezpośrednim, ciągle działającym i oddziaływującym instruktorem i oświecicielem narodowym i obywatelskim poruczonego sobie domu. Każdy dom ma swego dziesiętnika. Szereg dzielnych dziesiętników — to znaczne rozwiązanie zadania Organiz. Narod.

Okręg nasz jest podzielony na 6 rejonów. Gdyby się udało mieć sześciu chętnych, kwalifikowanych naczelników rejonowych, znowu zrealizowalibyśmy część zadania naszego. Z trudnością, nam przychodzi pozyskać odpowiednie jednostki.

Ogniwa naszej organizacyi — idąc od dołu — są:

Dziesiętnik (dom),

Setnik (ulica),

Naczelnik (rejon),

Zarząd główny,

Ogólne Zgromadzenie.

W pierwszym roku istnienia naszego postanowiono, że do Zarządu głównego Organiz. Narod. 6. mają należeć przedstawiciele grup społecznych i zawodowych. Doświadczenie pokazało, że tworzenie takich grup w łonie Organiz. Narod. 6. jest bezcelowe. Każda jednostka należy do Organiz. Narod. 6. tylko dlatego, że jest polską. Wszelkie jej znamiona zawodowe, społeczne i t. d. są dla szeregowania obojętne. Organizacje zawodowe czy społeczne winny się formować własnymi siłami — a obowiązkiem Organiz. Narod. 6. odnosić się do nich z pomocą moralną lub materialną w imię solidarności interesu narodowego.

Jedna grupa tylko powstała jako samodzielnie działająca w Organiz. Narod. t. j. **Grupa Polek**. Ona ma działać w tych zakresach, w których mężczyźni działać nie mogą lub działać nie potrafią. Organiz. Narod. 6. pragnie za pośrednictwem Grupy Polek demokratyzować pojęcia społeczne i towarzyskie w sferze kobiet. Pojęcia te tkwią tam jeszcze uparciej, niż pośród mężczyzn. Koło Polek ma ogromne pole do roboty. Wyniki dorobkowe Koła Polek Organiz. Narod. 6. są dotąd nieznaczne.

Koło Polek prowadzi **Ochronkę Organiz. Narod. 6.** Do Ochronki przyjęto dotychczas 25 dzieci polskich biednych rodziców. Naukę prowadzi nauczycielka stała, płatna miesięcznie kwotą 60 K.

Pod nadzorem Koła Polek ma także stałe stanąć **Kółko dziewcząt polskich**, stworzone przez Koło T. S. L. im. Mickiewicza. W tem Kółku skupia się klasa żeńskiej służby domowej. Zadaniem Kółka jest oświecić i uobywatelić polską klasę służbową. Liczba członków Kółka Dz. Pol. wynosi obecnie około 80. Sługi Polki nie miały dotąd żadnego środowiska narodowego. Polskość ich polegała na nazwie, nie starano się w nich urabiać samowiedzy narodowej. Rusini nas znacznie wyprzedzili w tej robocie. Obecnie Koło T. S. L. im. Em. Plater organizuje także klasę służbową polską. Organiz. Narod. 6. przywiązuje wielką wagę do rozwoju Kółka Dz. Pol. i ufa, że Koło Polek weźmie się programowo do tej roboty. Obecnie każdego święta odbywają się wykłady w Kółku, a dla analfabetek (nielicznych zresztą) będą wprowadzone kursa czytania i pisania. — Organiz. Narod. 6. urządziła 16. stycznia 1910 wieczorek z tańcami dla członków Kółka.

Działając w kierunku oświatowym spowodowała Organiz. Narod. 6. stworzenie w okręgu Koła T. S. L. im. Ad. Mickiewicza. Zaistniało ono dnia 1. listopada 1909. Organiz. Narod. 6. oddała temu Kołu w zarząd swoją wypożyczalnię książek, złożoną z 600 dzieł, a wzorowo prowadzoną przez p. Józefę Nowicką. Obecnie jest wypożyczających 400. Koło Mickiewicza ma drugą wypożyczalnię książek na Wulce, gdzie jest dzieł około 200, a liczba wypożyczających wynosi obecnie około 60. — Programowa działalność Koła obejmuje nasz okręg i wycinek obręczy Lwowa przytykający do naszego okręgu.

W styczniu i lutym 1909 urządziła Organiz. Narod. 6. gromadne zwiedzanie muzeów przez obywateli okręgu. Cyfra zwiedzających wynosiła przeciętnie 60 osób. Zważywszy, że znajomość dziejów miasta i jego zabytków jest u nas bardzo niedostateczna, Organiz. Narod. 6. pragnęła owemi wycieczkami skrzepić poczucie obywatelskie i przywiązanie do grodu rodzinnego w połączeniu z najłatwiejszą formą poznania dziejów narodu.

W łonie Organiz. Narod. 6. powstałe biuro bezpłatnej obywatelskiej porady prawnej od dnia 1. listopada 1909 spełnia swe zadanie należycie, cieszy się uznaniem obywateli i w kilkudziesięciu wypadkach udzieliło im porady prawnej.

W zakresie działalności obywatelskiej a w interesie ogólnonarodowym dostarcza Organiz. Narod. 6. służby polskiej (służba domowa, dozorczy domów i t. d.) obywatelom 6. okręgu. W r. 1909 akcyę tę zapoczątkowano, a w r. 1910 poszła ona różnie. Stwierdzamy z żywym zadowoleniem, że polskie obywatelstwo okręgu pragnie czeladzi polskiej i zapotrzebowaniu nie możemy podołać.

Organiz. Narod. 6. idzie z pomocą potrzebującym zająć i zarobku i zgłaszającym się jednostkom polskim pragnie wedle możliwości staranie o pracę i byt ułatwić.

Obywatelstwo okręgu 6. zapoczątkowało i przeprowadziło nadanie nazwy ulicy Andrzeja Potockiego dotychczasowej ulicy Krzyżowej. Petycyę, przez obywatelstwo licznie podpisaną, wniósł do Rady miasta radca m. p. Wincenty Rawski, a na posiedzeniu Rady poparł ją szybko i skutecznie d. 15. kwietnia 1909 i do uchwały doprowadził radca m. p. Herman Feldstein. Wniosek uchwalono jednogłośnie pomimo pokątnego sprzeciwiania się

pp.: Dra Lisiewicza i Dra Aszkenazego, co notujemy dla trwałej pamięci Obywateli

Pilnowaliśmy podczas wyborów do komisji podatkowych, ażeby głosy obywatelskie skupić na kandydatów mieszczańskich i kilkadziesiąt zebranych legitymacyi przestaliśmy na ręce radcy miasta p. Aleks. Lewickiego.

Między innemi sprawami publicznemi poruszyliśmy także sprawę szynków, protestując w dwóch wypadkach przeciw pomnożeniu ilości szynków w okręgu naszym. Protesty nasze były bezskuteczne. Wzbogacił się okręg o dwa bliźnie szynki o kilkanaście kroków od siebie odległe przy ulicy Głębokiej i przy ulicy Borkowskich.

Dnia 22. listopada 1909 wysłał Zarząd Organiz. Narod. 6. deputacyę, złożoną z dziesięciu obywateli okręgu do wiceprezydenta miasta pana Karola Epplera, zapewniając go o wysokiej czci i o zupełnem zaufaniu spółobywateli. Powodem wysłania deputacyi był niegodny napad jednego z radców miasta na osobę p. Epplera. System korupcyi zaatakował przedstawiciela systemu oczyszczenia. Zarząd Organiz. Narod. 6. wysyłając deputacyę, stwierdził, że czci cnotę obywatelską u wiceprezyd. Epplera, a napad nań skierowany uważa za nikczemny.

Najważniejszym środkiem działania Organiz. Narod. 6. jest ciągła agitacya, a to: zapomocą **zebrań** od nielicznych do bardzo licznych i zapomocą **zawiadomień** (cyrkularzy).

Zgromadzenia nasze są następujące :

Konferencye obywatelskie w sprawach specjalnych.

Pogadanki czwartkowe.

Zgromadzenia liczniejsze (po kilkadziesiąt osób).

Zgromadzenia ogólne członków Organiz. Narod. 6.

Zgromadzenia ogólne Obywateli 6. okręgu.

Konferencye oby w. spraszamy, gdy specjalna sprawa publiczna wymaga zastanowienia i rozpatrzenia. Zapraszamy na nie obywateli (w liczbie 10—15) najlepiej sprawę dotyczącą znających. Wynik narad takiej konferencyi jest dla nas podstawą do narad na innych szerszych zebraniach, a często i podstawą do czynnych zarządzeń.

Na pogadanki obywatelskie (ilość przeciętna uczestników 20—35) schodzą się Obywatele każdego czwartku i omawiają sprawy poruszane przez obecnych, a doniosłe ze stanowiska okręgu, miasta, kraju czy Narodu. Okazały się one wyborynym środkiem obznajamiającym obywateli ze sprawami publicznymi właśnie dlatego, że nie są one krępowane ani narzucanym porządkiem dziennym, ani żadnemi formalnościami. Ale też stanowczo można wymagać od każdego Obywatela, ażeby przynajmniej raz na kwartał znalazł dwie godziny czasu wieczornego i przyszedł na pogadankę, poznać Rodaków i dowiedzieć się, co nas najwięcej obchodzi, jak się na to inni zapatrują i co nam czynić należy. Polacy okręgu, którzy choć raz na kwartał nie chcą mieć małej chwili czasu dla sprawy ogólnej — zaniedbują się obywatelsko i narodowo. Nie dziwmy się, że takieniedbalstwa i lenistwa mszczą się na naszym życiu publicznem, na naszej sile narodowej. Pamiętajmy że najczęściej: nie mam czasu — jestem leniwy.

Zgromadzenia liczniejsze i ogólne służą do porozumienia się Obywateli, zebranych we większej liczbie, do usłyszenia rozmaitych zdań, nieraz zupełnie sprzecznych. To ułatwia Obywatelowi urobienie sobie zdania własnego.

Ponieważ Organiz. Narod. jest szkołą obywatelską a kursem powtarzającym poczucia narodowego, przeto wszelkie te rodzaje zgromadzeń dają Obywatelowi możliwość obznajomienia się z całością sprawy publicznej i są dla niego bodźcem do czynnego działania. Dlatego też nawet na najliczniejszych zebraniach najczęściej zbędne jest uchwalanie jakichkolwiek rezolucyi. Obywatel wychodząc ze zgromadzenia, ma sformowaną rezolucyę w swojej duszy, t. j. nauczył się rzecz pojmować. Tylko wtedy, gdy chodzi o wprowadzenie w czyn zapatrywań, wyrażonych przez większość obywateli, wówczas zgromadzeni uchwalają rezolucyę i sposoby jej wykonania.

A jaki jest rezultat tej naszej metody?

Całkiem naturalny. Dotąd nie było zwyczaju, ażeby Obywatel zgromadził się i zastanawiał nad sprawą publiczną. Co najwięcej w czasie wyborów mógł się on nieco wygadać, porozumieć. Ponieważ to zwykle czynione jest gorączkowo i dorywczo, przeto pożytek z wyborczych zebrań jest niewielki. W potocznem życiu pu-

blicznem dzienniki wyręczają wygodnego obywatela w myśleniu za niego i prowadzą jego myśl obywatelską na pasku stronnictwa politycznego czy grupy jakiejś. Dlatego obywatel myśli ciasno, myśli ze stanowiska stronnictwa, do którego należy, a że najwięcej obywateli nie należy do żadnego stronnictwa — więc myśli tak jak dziennik, który zwykle czytuje. I to jest powód, że tak trudno niewyrobionemu obywatelowi wznieść się do wysokości pojmowania spraw publicznych ze stanowiska narodowego.

Wyliczamy ważniejsze zgromadzenia:

Zgromadzenie Organiz. Nar. 6. z d. 26. stycznia 1909 ze sprawozdaniami radców miasta pp. Marescha i Traczewskiego.

Zgromadzenie Obywateli 6. okręgu z 19. lutego 1909 ze sprawozdaniem posła do parlamentu p. Dra Buzka i radców miejskich pp.: Dyr. Feldsteina i Dra Przygodzkiego.

Zgromadzenie Obywateli 6. okręgu z 25. kwietnia 1909 ze sprawozdaniem posła do parlamentu p. posła Dra Buzka.

Zgromadzenie Obywateli 6. okręgu z 7. września 1909 ze sprawozdaniem posła p. Dra Buzka.

[Stosunek mandataryuszów okręgu (posła i radców miejskich) do Obywatelstwa okręgu polega na ciągłym porozumiewaniu i oddziaływaniu wzajemnem na siebie. Pragniemy utrwalić owo zespolenie, które jest źródłem siły obustronnej Mandataryusz publiczny dba o interesa publiczne mu powierzone, a Obywatelstwo jest pogotowiem silnem i pewnem jego powagi i prawdziwej nie-tykalności obywatelskiej].

Zgromadzenie Obywateli 6. okręgu z 30. października 1909 w sprawie postępowania III. wiceprezydenta miasta Dra Tobiasza Aszkenazego.

To ostatnie zgromadzenie zwołał Zarząd Organiz. Narod. 6. aby zastanowić się nad faktem, że p. Dr. Aszkenazy przyjął orędownictwo otwarcia syonistycznego domu akademickiego. Ponieważ syoniści galicyjscy są zdeklarowanymi wrogami społeczeństwa polskiego, zawsze wrogo występują przeciw niemu i wiążą się przeciw nam z Ukraińcami i socyalistami, przeto przyjęcie przez Dra Aszkenazego orędownictwa roboty syonistycznej stało w zasadniczej sprzeczności z jego stanowiskiem jako członka urzędu

burmistrzowskiego polskiego m. Lwowa. Dr. Aszkenazy, który aż do owego czasu był Polakiem — z ową chwilą przeszedł do szeregów nam wrogich. Zgromadzenie Obywateli okręgu 6. przyszło do przekonania na podstawie licznych przemówień obecnych Polaków wyznania mojżeszowego, że Dr. Aszkenazy sprzeniewierzył się obowiązkom Polaka i naruszył godność urzędu wiceprezydenta miasta Lwowa. Późniejsze postępowanie Dra Aszkenazego okazało, że opinia obywateli nie była mylna, gdyż świeżo właśnie na zgromadzeniu Izby adwokackiej Dr. Aszkenazy już całkiem otwarcie przewodził grupie syonistycznej, zespolonej z grupą ukraińską przeciw polskiej grupie adwokatów.

Obywatele przyszli do przekonania przy sposobności sprawy Dra Aszkenazego, że należy publicznie i głośno piętnować w życiu publicznem szkodliwe zapędy tych, którzy życie publiczne deprawują. a w przyszłości nie dawać im żadnych mandatów publicznych.

Oprócz sześciu zgromadzeń ogólnych, urządziliśmy zebrań okolicznościowych kilkanaście, nie licząc zebrań peryodycznych.

Braliśmy udział przez delegatów w życiu i innych organizacyi narodowych o ile dano nam do tego sposobność. W zamian staraliśmy się przy każdej sposobności przyciągnąć do nas delegatów innych Organiz. Narod.

Tu stwierdzić musimy z żalem, że społeczeństwo polskie innych okręgów Lwowa nie szereguje się w organizacjach narodowych. Prócz okręgu 4. i 5., jakoteż części okręgu 7., które w ostatnich czasach rozpoczęły tę robotę — inne okręgi wcale nawet nie zaczęły roboty organizacyjnej. Gwałtowna potrzeba obrony interesów narodowych, zagrożonych wielostronnie, jeszcze nie przekonała społeczeństwa m. Lwowa, że ciężko grzeszy swem zaniedbaniem.

Czujemy, że potrzeba co rychlej zespolić Organiz. Narod. już istniejące w związek lub przynajmniej nawiązać stałe porozumienie z niemi, a wzajemnem oddziaływaniem wzmacniać wspólną siłę — niemniej, że potrzeba spowodować zaistnienie Organiz. Narod. w tych okręgach, gdzie one jeszcze nie istnieją.

Ogólne tegoroczne zgromadzenie Członków Organiz. Narod. 6. niech się zastanowi nad tą sprawą decydującej doniosłości i niech nam wskaże cel i sposoby działania.

Straż Polska krakowska nie stoi z nami w żadnym stosunku porozumienia, pomimo, że pragnęliśmy z nią nawiązać ten stosunek.

W celu spowodowania większego zebrania towarzyskiego Członków Organiz. Narod. 6. urządziliśmy 5 go lutego 1909 zabawę okręgową, dobrze udałą w tłumnie zapelnionej sali.

Jedyny obchód narodowy, jaki urządzamy corocznie w okręgu jest obchód rocznicy listopadowej, walki o niepodległość z r. 1830. Odbył się on w r. 1909 dnia 28. listopada, gromadząc parę tysięcy uczestników.

Nadmieniamy, że Zarząd uchwalił odznaki dla Członków Organiz. Narod. 6. we formie srebrnej małej wstęgi z literami O. N. 6. po cenie 1 K. Każdy Członek winien tę odznakę posiadać i ile możności nosić.

Także uchwalił Zarząd doręczenie każdemu członkowi legitymacyi przynależności do Organiz. Narod. 6., składającej się z małego kartonu płóciennego z odpowiednim tekstem.

Przed zamknięciem sprawozdania niniejszego należy rzucić okiem na stosunek Organiz. Narod. 6. do obywatelstwa okręgu, które jeszcze nie miało czasu zszeregować się, niemniej do polskiego obywatelstwa reszty miasta.

Otóż z zadania i z działalności Organiz. Narod. 6 wynika, że szeregując cały żywioł polski okręgu w jedną całość narodową, musi oddziaływać na życie publiczne okręgu, a względnie i całego miasta tembardziej, że Organiz. Narod. 6. jest organizacją obywatelską najwięcej rozwiniętą. Stojąc zdala od wszelkich wpływów stronnictw politycznych — nie bierze udziału w akcyach czysto partyjnych — a wyteża całą działalność, by interesa polskiego obywatelstwa miasta wspomagać i utrwalać. Zdajmy sobie sprawę jasno, że silny żywioł obywatelski polski Lwowa, to podstawa polskości Lwowa.

Na wewnątrz — w spółzyciu codziennem — może być zdań różnica. Na zewnątrz. gdy chodzi o spólny interes narodowy czy o siłę i powagę polskiego żywiołu Lwowa, tam tak

nasza Organiz. Narod. 6. jak i inne organizacje polskie mają obowiązek bezwarunkowo iść razem a solidarnie.

Tylko w ten sposób może żywioł polski Lwowa stać się siłą grodu i czynnikiem trwałym, decydującym o losach miasta, którego charakter polski decyduje o charakterze Galicyi wschodniej i jej przynależności narodowej.

Na końcu podajemy bilans naszej gospodarki funduszami Organiz. Narod. 6. za r. 1909. Komisya rachunkowa kontrolująca sprawdziła książki kasowe i ich załączniki.

Zarząd Organiz. Narod. Obywateli 6. okręgu m. Lwowa.

Sprawozdanie kasowe Zarządu O. N. 6. za rok 1908.

Poz.	DOCHODY	K.	h	Poz.	WYDATKI	K.	h.
1.	Zapas kasowy z 31. grudnia 1907.	296	16	1	Koszty kancelaryjne	351	14
2.	Wkładki członków	2.162	55	2.	Wynajęcie sali na Zgromadzenia	95	—
3.	Składki zebrane na „Ochronkę” przez Koło Polek	117	33	3.	Druki	155	62
	Datki na „Ochronkę”	600	—	4.	Kursor za zbieranie wkładek . .	206	83
4.	Dar Towarz. Szkoły ludowej na urządzenie „Czytelni”	100	—	5.	Koszta założenia „Czytelni” . .	133	—
5.	Datki obywatelskie	385	—	6.	Koszta przeprowadzenia wybo- rów do:		
6.	Dochód z wycieczki do Pragi .	2.530	—	a) Sejmu	64	22	
7.	Dochód z zabawy okręgowej .	117	52	b) Rady gminnej	1.284	94	
8.	Zwrot części kosztów wyborów do Rady gminnej	653	88	7.	Czynsz za lokal na Wulce na Czytelnię od 15. listopada 1908 do 15. lutego 1909	72	—
9.	Zaliczki zwrócone	550	—	8.	Utrzymanie Ochronki:		
10.	Dochody różne	12	—	a) Płaca nauczycielki K. 330.—			
11.	Z lokacyi	1.000	—	b) Zaliczki na lokal i utrzymanie . . K. 642.41			
				c) Ubranie dla dzieci „ 15.60			
				d) Drobné wydatki . . 34.20	1.022	21	
				9.	Zaliczki do wyrachowania . . .	550	—
				10.	Wydatki rozmaite	244	11
				11.	Pożyczka udzielona	1.000	—
				12.	Lokacya	2.720	—
					Razem . . .	7.899	07
		8.344	44				

Zestawienie:

Suma dochodów	8.344 K. 44 h.
Suma wydatków	7 899 „ 07 „
Zapas kasowy: a) gotówką 31. grudnia 1908 w kwocie . . .	445 K. 37 h.
b) w książeczce Banku krajowego Nr. 27.696 na . . .	1.720 „ — „
c) na 4 ⁰ / ₀ pożyczce	1.000 „ — „
Razem	3.165 K. 37 h

Powyższem zestawieniem objęto następujący Ruch efektów:

Ulokowano na 4 ⁰ / ₀ książ. Banku krajowego Nr. 27.696 kwotę .	0.720 K. — h.
Podjęto z lokacyi	1.000 „ — „
Stan na lokacyi 31. grudnia 1908 j. w.	1.720 K. — h.

Sprawozdanie kasowe Zarządu D. N. 6. za rok 1909.

DOCHODY		K.	h.	WYDATKI		K.	h.
Poz.				Poz.			
1.	Zapas kasowy gotówka z r. 1808	445	37	1.	Koszta kancelaryjne	395	24
2.	Wkładki członków	2.384	50	2.	Wynajęcie sali na zgromadzenie	50	—
3.	Datki na „Ochronkę”	1.100	—	3.	Druki	453	50
4.	Datki obywatelskie	263	—	4.	Prenumerata dzienników	60	30
5.	Dochód z zabawy okręgowej . .	328	—	5.	Kursor za zbieranie wkładek . .	235	48
6.	Składki na urządzenie <i>Gwiazdki</i> dla dzieci (w styczniu 1910) .	250	—	6.	Lokal Organizację i na Ochronkę:		
7.	Zwroty za:			a)	czynsz K. 1.208—		
a)	odnajęcie pokoi			b)	opał	131	60
w	lokalu K. 168			c)	światło	33	02
b)	światło od 1. pa-			d)	urządzenie lokalu	236	46
ździernika do 31.				e)	zarządca lokalu od		
grudnia 1909 K. 10		178	—	1.	listopada 1909	30	—
8.	Zwrot pożyczki z r. 1908:			7.	Czynsz za lokal na Wulce na		
w	kapitałe K. 1.000			„Czytelnię”		297	—
i	4 1/2% odsetkach	25	1.025	8.	Utrzymanie Ochronki:		
9.	Zaliczki zwrócone	200	—	a)	płaca nauczycielki K. 700		
10.	Dochody różne	62	17	b)	lokal za I. półrocze		
11.	Odsetki od lokacyi	55	42	r. 1909.	524		
12.	Z lokacyi	1.820	—	c)	służąca od 1. paź-		
				dziern. 1909 i nagrody	30	1.263	—
				9.	Zasiłki na cele narodowe	230	
				10.	Zasiłek na „Dar Grunwaldzki”	250	—
				11.	Zaliczki do wyrachowania na:		
				a)	oprawę książek w		
				Czytelnii K. 50			
				b)	zabawę okręgową		
				1. lutego 1910	40		
				c)	zabawę dla sług 16.		
				stycznia 1910	40		
				d)	urządzenie Gwiazdki		
				dla biednych dzieci	250	380	—
				12.	Zaliczki udzielone	200	—
				13.	Wydatki różne	275	42
				14.	Lokacye	2.155	42
					Razem	7.884	44
		8.111	46				

Zestawienie.

Suma dochodów	8.111 K. 46 h.
Suma wydatków	7.884 „ 44 „
Zapas kasowy 31. grudnia 1909.:	
a) gotówką	227 K. 02 h.
b) 4 1/2% książeczka Banku krajowego Nr. 27696 na . . .	2.055 „ 42 „
Razem	2.282 K. 44 h.

Powyższem zestawieniem objęto następujący

Ruch efektów:

Książ. Banku kraj. Nr. 27.696 z r. 1908 na kwotę 1.720 K. — h.

W roku 1909:

Ulokowano gotówkę 2.100 K. — h.

oraz 4°/o narosłe odsetki od 2.

września 1908 do 30. czer-

wca 1909 45 „ 42 „ = 2.155 K. 42 h.

Razem 3.875 K. 42 h

Podjęto z lokacyi 1.820 „ — „

Stan na lokacyi 31. grudnia 1909 j. w. 2 055 K. 42 h.

Wartość deklarowanych wkładek przez wszystkich

członków wynosi rocznie około 3.200 K. — h.

a zaległości w nieuiszczonych wkładkach do końca

1909 roku sumę 484 K. 50 h.

Reasumując niniejsze sprawozdanie kasowe, wymieniamy znaczniejsze dochody uzyskane w ciągu 1908 i 1909 roku, a mianowicie:

Z wkładek 4.487 K. 05 h, z wycieczki urządzonej do Pragi 2.350 K., dochody z zabaw karnawałowych 445 K. 52 h, datki obywatelskie i od rozmaitych instytucji 2.448 K., składki okolicznościowe 368 K. 33 h., łącznie w sumie 10.097 K. 90 h.

Wydatki na wymienione cele, poszczególnione w zestawieniu kasowem, pociągnęły za sobą znaczne sumy; mimoto stan kasy z końcem roku 1909 wynosi jeszcze pokaźną sumę przeniesioną do rachunku 1910 roku.

Zarząd organizacji prosi Ogólne Zgromadzenie o udzielenie mu absolutorium z rachunków za rok 1908 i 1909.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1910.

Komisya skonstrujaca :

Inż. Stanisław Anders, przewodniczący

Szubert Alojzy,

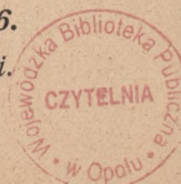
Mroczek Feliks,

Skarbnik O. N. 6.

Prezes O. N. 6.

Karol Frydman.

M. Paszkudzki.

O. N. 6.

110328
11 VI 26

6

Każdy Członek O. N. 6. ma obowiązek przybyć!

ZAPROSZENIE NA OGÓLNE ZGROMADZENIE DOROCZNE

ORGANIZACYI NARODOWEJ OBYWATELI

6-o OKRĘGU M. LWOWA

które odbędzie się

dnia 25. maja 1910 we środę (przed świętem Bożego Ciała),

o godzinie 6. popołudniu

w sali „Skatły“ (przy ulicy Mickiewicza).

PORZĄDEK NARAD:

1. Protokół ostatniego dorocznego Zgromadzenia O. N. 6.
2. Sprawozdanie z działalności O. N. 6 w r. 1909 wraz ze sprawozdaniem rachunkowym (Sprawozdawca: Prezes O. N. 6)
3. Wybory do zarządu O. N. 6.
4. Wnioski i zapytania.

Prosimy wszystkich Członków O. N. 6. (Polaków i Polki)
o przybycie na to doroczne Zebranie.

Każdy członek O. N. 6. raczy wziąć odznakę naszą na zebranie. M.
mający, mogą nabyć odznaki w lokalu C. N. 6.
lub na zebraniu.

Zarząd Organizacji Narodowej Obywateli

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 316914

000-316914-00-0